

Højskolen i verden

Af: Emilie Grønæk Henriksen & Mie Foged Filtenborg

Elever på Idrætshøjskolen Århus

Siden årtusindeskiftet er intet mindre end 31 højskoler blevet lukket, og blot 7 nye højskoler har set dagens lys, så der i dag kun er 72 højskoler tilbage i Danmark. En foruroligende udvikling der sætter spørgsmålstegn ved højskolens fremtidige rolle. Kan højskolen bestå på trods af samfundets ønske om hurtigst muligt at få masseproduceret en effektiv arbejdsstyrke? Og er penge virkelig alt?

Danmarks højskoler har deres fælles udgangspunkt i Grundtvigs tanker om folkeoplysning og livsoplysning. Folkelig oplysning er en nødvendighed for skabelsen af demokratiet og ikke omvendt. Sideløbende er livsoplysningen, som omhandler det eksistentielle aspekt, det vil sige refleksionen over meningen med livet, og hvad det vil sige at være menneske - et kerneområde i højskolens virke.

De formelle uddannelser har lige fra folkeskolen givet os stort indblik i historien bag vores demokrati. Langt de fleste ved, hvornår enevælden ophørte, og hvordan demokratiet fungerer i teorien, men hvad er gevinsten ved dette, hvis man i praksis ikke kan begå sig deri? I det resultatbaserede skolesystem overskygges de menneskelige værdier af stræben efter gode karakterer. Sammen med samfundets ønske om at få os hurtigst muligt gennem ungdomsuddannelserne, har dette medvirket til et øget pres. I særdeleshed under den tidligere regering medvirkede dette til et øget pres for at få os hurtigere gennem ungdomsuddannelserne. Helst ser man, at vi allerede ved studievejledningen i folkeskolens 5. klasse lagde en specifik uddannelsesplan, og derefter fulgte den slavisk for at få os til at tjene samfundet hurtigst muligt. Men penge er ikke alt.

Hvis man tager udgangspunkt i Maslows behovspyramide, kan penge bruges til at udfylde menneskets to mest basale behov – nemlig de fysiske behov og sikkerhed. Sociale behov, anerkendelse og selvrealisering er langt sværere at opfylde, og der findes ingen opskrift på, hvordan den enkelte får disse behov opfyldt. Ser man på et land som Kina, der har en af de største økonomiske fremgange, er selvmord den hyppigste dødsårsag blandt unge mellem 15 og 34 år, til trods for den voldsomme økonomiske fremgang. Det pres som mange unge kinesere i dag lever under, betyder at der ikke er tid til at reflektere over sit eget liv. Det samme gør sig i stigende grad gældende i Danmark, dog ikke i tilnærmelsesvist samme omfang. Der er ikke tid til at tilfredsstille egne sociale behov eller at realisere sig selv, i og med at den unge langt hen ad vejen bedømmes på resultater fremfor egne menneskelige værdier.

Det er netop disse oversete værdier, som højskolen lægger vægt på og forsøger at fremme hos de enkelte elever, så det kommer til udtryk i praksis. Her er man en del af et stort fællesskab, hvor alle har ansvar for at få det til at fungere bedst muligt. For at alle får det optimale ud af højskoleopholdet, er det en nødvendighed, at alle bidrager og giver noget af sig selv. Elever med vidt forskellige baggrunde bor side om side på højskolen, og man lærer dermed at respektere og acceptere hinanden med de kvaliteter og mangler,

som vi alle har hver især. Der er plads til forskellighed, så længe alle bidrager efter evne, hvilket er et af grundprincipperne i højskoletanken og en af hjørnesteenene i det danske demokrati.

I disse tider med stigende digitalisering, bliver vores kommunikation via de digitale medier i form af e-mail, chat og SMS upersonlig. Det er da stadig af stor betydning, at man kan føre en samtale uden brug af digitale virkemidler. Mange unge mennesker foretrækker i dag skriftlig fremfor verbal kommunikation, hvilket er en foruroligende udvikling, idet en stor del af den menneskelige kontakt går tabt. Der er visse ting de digitale medier ikke kan erstatte: kropssprog og mimik, men også stemmeføring. At blive 'prikket' på Facebook giver ikke det samme som et IRL-knus.

Højskolen bidrager med styrkelse af de kommunikative kompetencer. Her kan man ikke gemme sig bag en computerskærm, når man skal tage en konflikt eller når man er ked af det - alle ser hinanden i alle situationer. Man tvinges til at vise hele personen, hele pakken inklusiv tårer, sved og uredt hår. Det giver en hel anden tæt relation end den, der kan opstå gennem Facebook. Denne digitalisering af den menneskelige kontakt må man gå ud fra fortsat vil udvikle sig, og derfor vil den manglende evne til at kommunikere verbalt blive et stadigt større problem. Således er højskoleopholdet med til at fremme menneskelige kvaliteter såsom indlevelsessevner, samarbejdsevner og tolerance, og det er alt sammen kvaliteter, der efterspørges i erhvervslivet.

En anden af højskolens styrker ligger i at være et alternativ til de formelle uddannelser. Et eksamensfrit rum, hvor man kommer for at lære af lyst og ikke af pligt. Et sted hvor der er tid og mulighed for udfoldelse på nye eller allerede kendte områder. Et område hvor man ikke underkastes præstationskrav, men hvor man naturligvis er aktiv. Der vil altid være behov for et sted, hvor man kan søge hen for at fordybe sig. Højskolen giver dermed et større kendskab til egne værdier og er med sin unikke skoleform både identitetsskabende og bevidsthedsudvidende. Der gives tid til selvrefleksion, og mulighed for at finde sit personlige ståsted.

Alt i denne verden har udviklet sig til bestemte mål, der skal nås. Ligesom kravet til denne kronik er, at den skal være på minimum 6500 tegn inklusiv mellemrum. Hvad, en god kronik er, defineres ikke ud fra antallet af tegn, ligesom der ikke findes et facit for, hvordan livet bør leves. I lang tid har det været sådan, at det handler om at præstere og vise høj effektivitet. Men omkostningerne på det menneskelige plan i form af stress og overbelastningsreaktioner er i sidste ende vanskelige at gøre op. Det gælder både for arbejderen ved samlebåndet og akademikeren bag kateteret. Vi har levet i meget lang tid med et krav om øget effektivisering, og vi er nok nået til et punkt, hvor vi må stoppe op og spørge os selv, hvad det er, vi vil med livet. Til det vil der altid være brug for et sted som højskolen, hvor man kan stoppe op og bruge tiden på egne præmisser. Denne artikel fylder nøjagtigt 6367 tegn. Slutbemærkningen skal være, at alt perfektionisme og pedanteri er dårlige egenskaber og står sig dårligt i en cost benefit analyse.